

géli a kanyargós utcákon, hogy a figyelmes idegen felfedezhesse az illető tűzhely eldugott numerusát.

— A vallás szabadságkorlása és egyenjogúság a felelő tanácskozmányok a választási minisztérium kebelében befejeztettek, s legközelebb a minisztérium elé vitetik a munkát, s azután az országgyűléshez beadatik. Legfőbb vonásokban a javaslat következőkből áll: mindenki szabadon kinyilatkoztathatja hitét, mit vall, s annak külső kifejezést is adhat, a törvényes felügyelésre tekintettel, politikai és polgári jogok gyakorlása, nem tétetik függővé a vallás minősége által; az egy hiten levők egyházzá alakulhatnak, s ügyeiket önjogúlag intézhetik; az egyházak az állam irányában egyenlők; szabad az áttérés; a polgári házasság az egyházi mellett, mire külön törvény fog hozatni.

— A hírlapbélyeg alkalmasint még e héten, egyhangulag fog kimondatni az országgyűlésen, még pedig a hirdetési illetékek fölemelése nélkül. És a törvény 1870-ik évi január 1-ével életbe lép. Tehát boldog új év derüend a sajtóra; s a szabadság egy bilincstől megszabadul; az olvasás, az önművelődés olcsóbbá kerül; a szellem, a felvilágosodás terjedni fog könnyebben; következményeinek nagyszerűségét előre kiszámítani sem lehet. Az állam — látszólagos vesztesége mellett, mi legfőkébb pár száz ezer forintot tehet, — néhány év alatt milliókban nyeri vissza elmaradt jövedelmét, a művelődés veteményes kertéből!

Pár szó a szinfalak mögött.

A pesti lapok meghozták a hírt, hogy a belügyér a nemz. színház reformálása végett, enquetét fog egybe hini. Örültünk, hozsánát kiáltottunk mind itt a vidéken.

Lestük, vártuk aztán, kiket fog egybegyűjteni Rajner belügyér.

Kiket? Csaknem bizonyosak voltunk benne, hogy szakfőnököket, írókat, művészeket, s tapasztalt, művelt színigazgatókat.

Hisz könnyű ez, Van elég csak keresni kell. Holmi párttekintetek nem kötik meg a miniszter kezét, a művészet nem levén jobb és baloldali.

Aztán meg sokkal fontosabb az ügy, hogy sem csak egy keztyűs kézzel el lehetne intézni. Számítatlan szempontból kell azt megvitatni, ismervén a bajt, a bajnak gyökerét, hogy így a javításra tanácsot adni lehessen.

A nemz. színházat fenállása óta mindig reformálják, hol jól, hol rosszul, csak hogy többször — rosszul.

S miért? Mert csupán a nemz. színházat akarták reformálni, s a vidéki színházat nem.

Pest irányadó művészi körökben szeretik feledni, hogy ők is a vidéken emelkedtek, és lettek művészekké. Szeretik feledni, sőt tagadják, hogy a nemz. színház legjobb erőt ezentul is vidékről fogja nyerni; hiszen itt a conservatorium!... az ám, de hol az eredménye? Feleljen erre Festetics Leo, ő ugye is ott van az enquetében.

De különben minek is a jövőre gondolni. A pesti szinpad urai számára, valami Gombos féle ur életét talált föl, illi vivent et regnabunt in aeternum. Vagy ha csakugyan el kellene menniök Abraham kebelébe, utánok a világnak folytatása nem következik, — s így addig meg, — jó lesz a provincia: vendégszereplésre.

Azaz, már az idén arra sem lett jó. Mozogtak is rögtön. Memorandumot adtak be, s lépéseket tettek a vidéki színház reformálása végett. Persze előbb tanácskoztak is maguk között. Természetesen, miután ők ismerik a vidéki színház mostani viszonyait kívül, belől! Hiszen ellátogatnak minden évben egy hónapra a provinciára, és e rövid idő alatt ottan kanállal szedik magukba a bölcsességet! és ex tempore — meganyi tudóssá válnak.

Egyébiránt, mint látszik, — majora canamus, — bolott a nemz. színházi enquetéről akartunk szólni.

A közelebbi lapok meghozták, kiket hívtak meg a színházi zsínatra.

Vannak, kiket örvendő látunk a meghívottak közt. S vannak, kiket nem látva — szívünk örvendene.

Kár, hogy a vidéki színházak igazgatói s szakértő bizottmányi tagjai is meg nem hívtattak.

Bizony pedig a pesti nemzeti színházat soha sem fogják addig virágzóvá tenni tudni, míg a vidéki színház ügyét is együttesen föl nem karolják, mert a pesti nemzeti színház veteményes kertje a vidéki színházaké. Ezek tagjainak állapotán is jó lenne egy kissé országosan — segíteni.

Baltbazar.

Belföld.

*** A „Magyar Polgár” nov. 14-diki (talán 24-diki?) száma — írja a B. p. k. — a nagyszerű theresianumról hoz egy közleményt, melyben a kormány az intézet ellen izgatást lát. És most a hivatalos lap, mely igen rossz halló néha, „ugy hallja,” a kormány megtette a lépéseket, hogy e tárgyban biztos adatokat szerezzen.

*** A z e s z t e r g o m i é r s e k a kath. kongressus választási összeírásainak megkezdését jövő évi január 18-ra tűzte ki.

*** E r d é l y b e n is furcsán állnak a dolgok. A sz. régi piacokon e napokban nagyszerű vásár volt,

„milyet nem látott még a világ.” A környékből odahajtották vásárra a szegény nép barmait, azért, hogy nem tudták az adót fizetni. Sirt, jajgatott a nép, lárvesztegettek a marhákat, úgy, hogy szivtelennek kellett lennie, kit e vásár meg nem hatott.

*** T o r o n t a l m e g y é n e k még ma sincsen tanfelügyelője és iskolai szakbizottsága. No csak várjanak egy másik képviselő választásig, akkor talán majd kitünteti magát valami „érdemes” ember. Lám, Biharmegy mostani másodtanfelügyelőjének is méltányolták kortesi tevékenységét. — És még hányan?

*** F ü z e s - G y a r m a t o n a Sárret szélén farkasok garázdálkodnak. Egy juhászút a mezőn megtámadott a larkas, mire apja oda ment, fia vonaglott, s végtére is meghalt; az apának is neki ugrott az éhes állat, de ő sokáig viaskodott vele, míg aztán halálos sebet kapott. Nagyon jól tennék tehát az ottani fegyveres emberek, ha hajtó vadászatot tartanának a farkasokra.

*** E p e r j e s r ö l sajnálattal írják, hogy ott két év óta már nem volt magyar szintársulat, pedig — hiszük is — a közönség jó neven venné és pártolná a magyar előadásokat is. Nem jutna oda az alföldi egy vándor társulat?

*** E r d é l y b e n j á r v á n József fhg. N. Enyeden megnézte az iskolát, hol „egy ur” németül szöli meg őt, de a magyar honvéd főparancsnok magyarrul válaszolt neki. Ennél jobban nem is főzhetne volna le azt az „ur”-at.

*** A p o f o z ó d ó p ü s p ö k (Lipovniczky) méltó megrovásért hadat izentek Csernátónyknak, és Cs. persze, csak mosolyogva tekint alá a szerencséslen táborra. A „Magyar Állam” szerkesztője megfeszíté erejét, hogy czáfolja meg — az igazságot, mit nevezett lap mentegetése még világosabbá tesz.

A dalmát csatatérről.

— A 3-dik hadmivelet, mit csapataink a fölkelők ellen indítottak, s mely 5 napon át tartott, a legrosszabbul ütött ki. Távirati tudósítások már közölték a veszteségeket nagyjában, hanem egy szemtanú állítása szerint, t o l l e n e m írhatja azon irtóztató zavart és veszélyt, miben csapataink voltak. Midőn a sötétség beállott, az addig nem is mutatkozott fölkelők elő-tűnédek, s a sötétségben már előre nem hatolható csapatokat — a mint visszatérőben voltak — vakmerően támadták meg; az elfáradtakat, kiállottakat, sebesülteket rohanták meg, hogy elfogják és barbár módra megcsönkítsák, köldössék; különösen a tiszték ellen irányzották mindenütt a főtámadást. — Auersperg tábornok és táborára november 18-án azon legnagyobb veszélynek voltak kitéve, hogy vagy mind elfogtatnak, vagy lemészároltatnak.

Miből kétségtelen, hogy a hadmivelet a lehetőség szerencsétlen véget ért. Ugy, hogy azon távirati tudósítás tökéletesen hamis volt, hogy az összeköttetés a működő csapatok közt helyreállított volt; hamis volt a hír, hogy a hadmiveletet a hosszas esőzések miatt állították volna be. A valóság az, hogy Auersperg vezénylete alatti derék hadtest, valamint Vetter hadosztálya Zagvozdaknál megverettek, és hogy a főhadiszállásnak Cattaró felé hátrább tétele nem valami számításnak, alkalomszerűségnek, hanem a kényserűségnek következménye volt! Mig részletes tudósítások nem derítik fel az ügyek állását, nehéz következtetéseket vonni; hanem ha igaznak bizonyul a hír, hogy a főhadiszállás 8 csendőre hagyatott, s az élelmezési csapatok, a fölkelők által megtámadtatván minden élelmezési a fölkelők martalékául eshetett; sejtjen lehet, hogy mi elővigyázattal történt a vezényelt. Ugy látszik, hogy Auersperg tábornok sok évi Dalmatiában tartózkodása alatt és Kodolics őrnagy, a tábornoki főnök, a mexikói querilla harcokban szerzett tapasztalataikat nem tudták érvényesíteni.

Miután minden pakk és élelmiszer oda veszett, természetesen, nem lehetett más választás, mint a l a n o s v i s s z a v o n u l á s, mert sem a Dragali erősséget élelemmel ellátni, sem a csapatokat éheztetni, vagy megfagyni engedni nem lehetett.

Tehát mindazon vér, melybe a Dragali 3-ik hadmivelet került — és pedig leginkább magyar fiaink részéről — hiába omlott ki. S most midőn a hosszas esőzés beállott, gondolni sem lehet arra, hogy a hadviseletek megújítottassanak.

Azon állítás, hogy az egész szerencsétlenség oka a hadügyi költségvetés korlátozottsága volna, helytelen jelfogás eredménye. Helyesen jegyzi meg az új Presse, hogy, ha a hadügyminiszter kétannyi pénzt fecsért volna is, még sem segíthetett volna. Katonai talentum, értelem és körültekintő gondosság hiányát pénzrel kipótolni nem lehet. Itt is, mint majd mindegyik osztrák hadjárásban megbosszulja magát a katonai képzettség és értelmiség fontosságának a katonai körökben szokásos elhanyagolása.

Montenegró fejedelmének semlegességi nyilatkozatai ellenére is kétségtelen, hogy a fölkelők Montenegróból láttatnak el eséggel és löszrel; a zupai fölkelés vezetői is Montenegróban találtak menhelyet, s onnan izgattak fel több helységet, melyek már megakartak hódolni. — Az új Presse, november 27-ki esti számában, gyengíteni látszik a november 27-ki fölapjában foglalt azon állítást, hogy a csapatok Dragali és Cerevice erődöket kiürítették s oda hagyták volna; miután azonban ezen gyengítés csak abból áll, hogy hivatalos megerősítést még nem nyertek ama hírek, ama rossz hírek visszavontaknak nem tekinthetők, — annyival in-

kább, mert mint az új Presse tudósítója írja, a táviratok a katonai parancsnokság előleges bírálatán mennek által. Ragusába nov. 21-én 150 beteg és sebesült vitetett, s így ott már akkor 360 beteg és sebesült volt együtt; Spalatóban pedig 85. A meghódítottak is újra fegyvert fogtak sok helyen, úgy, hogy a csapatoknak nagy veszteségeket kellett szenvedni átvonulás közben e miatt is. A szomszéd határkerületekből sokan csatlakoztak a fölkelőkhez. Azon hírt, hogy már 3000 montenegrói és hercegovinai harcoss állana a fölkelők soraiban, — tulzottnak mondják.

Külföld.

— A párisi miniszterkrisis folyvást tart. Olivier pártjabeliek a választások igazolása előtt nem akarja elfoglalni a tért. A kamara feloszlásának eszméje, mely itt sok követőre talál, hogy az új meghamisított általános szavazati jog alapján újra alkottassék, Olivier helyeslésével nem találkozik. A császár a trónbeszédet, mely meglehetősen szabadelvűnek mondatik, miniszteri elé terjesztette. A kamara megnyitása mára nov. 29-re van kitűzve, a császár maga személyesen fogja megnyitni. Ismailiából Párisba november 27-én érkezett táviratban tudatja Lesseps, hogy a Suez-csatorna részvények lejjebb szállásának nincsen alapja, mert 10 nap alatt 50 hajó, 35000 tonna teherrel ment a középtengerről a veres tengerre, s Port Saïdba visszatértek, a nélkül, hogy a parttöltéseknek valami baja esett volna.

— A t ö r ö k - e g y i p t o m i k é r d é s ismét előtérbe került.

Napoleon császár ugyan meghagyta volna a külföldi hatalmaknál levő követeknek, hogy kellő nyomtatékkal hangsúlyozzák, hogy Franciaország a hagyományos párisi békeszerződéshez hű akar maradni, s a magas porta területi épségét illető minden fenyegetést visszautasít. Különösen pedig nyilatkoztassák ki, hogy Fleury tábornok a keleti kérdést érdeklő semmi nemű megbízatást nem nyert Pétervárra elutazása alkalmával. Hogy e nyilatkozatra a török-egyiptomi viszályok adtak alkalmat, kétségen kívül való, mert semmi más oldalról nincs fenyegetve a portának területi épsége és senkinek másnak nincs ellenséges célzata. Ha a tények a szavakat igazolnák, akkor a fenforgó vitás kérdés kétségkívül békésen oldathatik meg.

A portának az egyiptomi alkirályhoz intézett ultimatumát Khalil bey a külügyérségi első titkár nyujtandja át, mint aki a portának rendkívüli megbízottja gyanánt fog Egyiptomban szerepelni.

Az „Invalide”-nak táviratilag jelzett ama cikke, melyben Oroszországnak harci készülődései igazolva, igen bekés hangon van tartva és ha az csakugyan az ügyek élén álló orosz államférfiaknak nézeteit tükrözi vissza, akkor amaz előkészületek a politikai világot nem fognak megremegtetni. Azonban az orosz diplomácia ismert kétszínűsége folytán ama nézeteknek, melyek a nyilvánosságának adatnak át, csak köve hihetünk.

A szabályszerű diplomati közlekedés Ausztria és Oroszország közt, orosz részről is hivatalosan beamerített. Az eddigi brüsseli orosz követ Orloff véglegesen bécsi követül nevezetett ki.

Külföldiek.

— A spanyol érdemjelekkel Párisban most igen élénk üzleteket csinálnak; most még sokkal könnyebben hozzá lehet ezekhez jutni, mint ennek előtte. Egy spanyol üzletember ezek eladásában a következőképen jár el. Belép a kereskedésbe, melynek tulajdonosa fölől már előbb minden lehető megtudakolt, s valami 200—300 frank értékű tárgyat vásárol. Fizetés helyett az Isabella, vagy Károly lovagrend keresztjét és diplomáját teszi le, s rendkívüli udvariassággal kérdezi, „akar ön váltani uram?” Gyakran midőn az elbámult bourgeois (polgár) e dolog mibenléte fölül kellő felvilágosítást nyert, még jó rakás pengő napoleonor szokott visszajárni a diplomából. Ez atyafi nálunk is igen jó üzleteket csinálhatna, s nem is hiszük, hogy Magyarországot is majd meg nem látogatja, ha párisi vevőit kielégítette, ha ugyan gróf F... nem protestálna azon működésnek, melynek ezuttal nálunk ő szerencsés egyedüli és kizárólagosan szabadalmazott nagymestere lehetni.

— P á r i s i a p r ó s á g o k. Minden attól függ, hogy mikint icélik meg az embereket.

„Ez ember nem áll küldetésének magaslatán,” mondá Rochefort, midőn vele valaki Ledru Rollinról beszélgetett.

„No nekem ugyan eredeti egy párisi utca fattyut küldtek,” írta Ledru Rollin a híres londoni borkereskedő egyik párisi barátjához, midőn őt Rochefort a Párisba visszatérésre rábeszélte akarta.

Ugyan melyiknek volt igaza? — Azt hiszük mindkettőnek.

„X. tábornok, törzs karának kíséretében elstáltatta maga előtt azon ezredet, mely fölött szemlélt tartott. A szemlévegeztével azt hitte, kell hogy néhány szót intézzen a csapathoz. Már megnyitja száját, hogy megkezdje szónoklatát, a mint a kíséretből egy kapitány meglehetősen hangosan szomszédjához a következőképen szól:

„Meglásd a tábornok valami ostobaságot fog mondani!”

„Uram!” kiáltá a tábornok, ki a megjegyzést meghallotta, a kapitányhoz fordulva, „ön tüstént nyolc nap szoba fogságba megy!”

„Nem mondtam?” mondá a vigkedélyű kapitány, „lásd hogy igazam volt.”

Gazdagférfis női ruha-raktár.

Van szreencsem tisztelt tudatni, miszerint azon ked-
vező helyzetben vagyok, hogy a **legelső**
gyárakból kikerült kelmékkel
és az azokból készített

minden idoszakra való férfi-ruhákkal

ugymint: **utazó bundák, férfi szűrők, deák
szűrők, országgyűlési és kimizsi gubák,**
nemkülönbben **attilák, huszar bekecskek, téli
asztregán és persianer sapkák;** — továbbá:

Női ruhákkal,

ugymint: **női bundák, köpenyek, zubb-
nyok, pongyolkák, bujbelik,** szóval minden-
féle férfi és női ruhaneműekkel, raktáramat dusan felszerel-
tem, hogy így a t. cz. közönség igényeinek teljesen megfelelő
— s a **legújabb divatszertű készítő-
nyökökkel** — 10 frittól kezdve fel 50, 60, 100 frittig —
készséggel szolgálhatok; — **megrendeléseket pedig
gyorsan** — s a lehető **legjuttányosabb árak**
mellett teljesítek. — Maradok tisztelttel!

Boda János.

Raktáram: Debreczenben, főpiacz 2135. sz.
168. 5-6 Teleki-hez cz. saját házámban.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város törvényszékének telekkönyvi tanácsa ré-
széről közhírré tétetik, miszerint József Herceg és Hoffmann Ignác részére alpe-
res Herceg Józsefné Ember Juliánától 150 aít tóke s járulékaí erejéig
lefooglalt ingatlan vagyonok, és pedig:

1. Az egészben 12000 afira becsült czegelekkülvárosi 2064. számú
háza az alperest illető fele része f. évi d. e. z. 17-én, szükség esetiére
jövő 1870. évi j. a. u. a. r. 17-ik napján.
2. Az egészben 160 afira becsült csapókerti 749 □ öl s z. 6 11 6-
nek alperest illető fele része, f. évi d. e. z. 18-án, szükség esetiére jövő
1870. évi j. a. u. a. r. 18-ik napján, mindkét ízben d. u. 2 órakor, a vá-
rosházánál a telekhivatal helyiségében tartandó bírói árverésen, el fog-
nak adatni.

Árverelni kívánók a fele házra 60 aít, a fele szőlőre 10 aít bánat-
pénzt kötelesek letenni.

A vételár $\frac{1}{3}$ -ad része, a bánatpénz betudásával, a leütéstől 14
nap alatt, másik $\frac{1}{3}$ -da 5 hó, harmadik $\frac{1}{3}$ -da 6 hó alatt, esedékes 6%
kamataival lefizetendő.

A többi feltételek a telekhivatalnál megtekinthetők.
Egyszersmind azok, kik a felfoglalt javakhoz tulajdoni, vagy más
igényt érvényesíthetnek vélnék, felhívatom, hogy igénykereseteiket ezen
hirdetménynek utolsó közzejtételeitől számítandó 15 nap alatt, alulírt te-
lekkönyvi tanácsnál nyújtsák be.

Kelt Debreczenben, a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának
f. évi nov. 6 án tartott üléséből.
170. 5-3

Eladó ház.

Varga-utcán a 2182-ik számú **cserepes
kőház házutáni földével együtt örökön eladó.**
Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal.
180. 3-

Előfizetési felhívás az 5-kros népkönyvtára.

A legérdekesebb regény tartalommal havonként három-
szor fog megjelenni füzetenként, és pedig 1-, 10- és 20-kán.
Az első füzet f. évi **decz. 1-én** jelenik meg.
A „Népkönyvtár” Pernet F. jeles regényével:

„**A hűm leányas**”
vevendi kezdetét, melyből minden füzet egy szép képpel lesz
diszszítve.
E könyvtár egy-egy füzete csak

5 krajczár.
Előfizetési feltételek: Helyben Buda-Pesten negyedévre
40 kr. Vidékre postai küldéssel 60 kr.

Kapható minden könyvkereskedőnél és hírlap eladónál,
kik ismét mint másod eladók 20% kedvezményben és bér-
mentes postai küldésben részesülnek.

Takarékosság és egyszerűsítés szempontjából kértünk
a megrendeléseket nem levél — hanem postai utal-
ványokkal megteletni.
Kiadónival:

**Pesten, zsbáros- és gránatoszeza sarkán 9. sz., be-
menet az irodába a zsbárosuteza felől,**
hova egyuttal a pénzek és megrendelések küldendők.
A fenti regény német nyelven is fog kiadotni, ez utó-
binak czíme:

„5 kr. Volksbibliothek”

leend, — és mindig 5 nappal előbb jelenik meg, u. m. minden
hó 5-, 15- és 25-én. — A „Volksbibliothek” első füzete e hó
25-én fog megjelenni, — és pedig épen oly felteletek mellett,
mint a magyar kiadás. Ennélfogva kéretik a megrendeléseknél
határozottan megjelteni, hogy az előfizetés a népkönyvtár ma-
gyar vagy német kiadására szól-e.

A nyomtatás mennyiségének meghatározhatása végett
kértük a megrendeléseket mielőbb beküldeni az

„**5 kros népkönyvtár kiadóhivatalába**
Pest, zsbáros- és gránatoszeza sarkán 9. sz., be-
menet az irodába zsbárosuteza felől.
175. 5-3

H i r d e t m é n y.

A cs. k. szabadalmazott **államvasutársaság**
tudatja, hogy a f. évi márczius 1-én behozott és május 1-én
megváltoztatott

nyári idényi díjszabály

különböző árúknak a délkeleti vasutvonalon állomásokról
állomásokra s Bécsből s vissza szállítására vonatkozólag —

f. évi december 1-jével
hatályon kívül tétetik.
179. 3-3

¶ Rouher ur, igen szereti a vadászatot, de Diána
istennő nem igen kedvez neki. Még soha egy vadat nem
ölt meg. No ha nem ölt, egyet legalább megsértett, még
pedig nyulat.

„De hát hogyan?”
Rouher a compiegnai erdőben kóborolt, a puskát
lövésre készen tartotta kezében. Hirtelen, alig négy lépé-
sre egy nyul ugrik fel előtte, ő czéloz, paff, — és nem
talál. „Atkozott vad!” kiálta Rouher dühösen. „Vigasz-
talódjék ön uram,” mondá nagy örömmel a vadász, ki a
földről egy darabkát a nyul előtt a farkából vett fel,
„ime farkát találta ön, s legközelebb már elől talál.”
Azt mondják Rouher ur azóta majdnem mindennap ke-
resi a nyulat, melyet farkán felül megtaláljon, de nem
akad egy sem utjába.

Legújabb

— Florencz, nov. 27. Gr. Beust a császár
parancsára kedden (ma) ide érkezik, sajnálkozását fe-
jezni ki a két fejedelem nem találkozhataása miatt.

— Marseille, nov. 27. Az itteni városi
hatóság a szabadkereskedés mellett nyilatkozott.

— Bukarest, nov. 27. Károly fejedelem,
Erzsébet hercegnő neje kíséretében nyitotta meg az
országgyűlést. Hangsúlyozta, hogy minden hatalmas-
sággal jó egyetértésben van a koraiány.

Közzgazdászati.

(E.) Debr. nov. 29. A heti sertésvásár, gyéren
volt látogatott, leginkább hizott sertést hajtottak na-
gyobb számmal, a kelenődség közepszerű volt, az ölésre
alkalmatlan idő miatt az árak csökkentek, font száma
21-24 krron felül a legszebb sem kelt. A szalonna
árak is pár forinttal lejjebb szálltak; jelesen sós sza-
lonna 27-28 ft. sótalan 25-26 ft.

A heti elővásárra, néhány szekér kenyéren kívül
alig hozottott egyéb, a mi drágán kelt, mivel az utak
naponta járhatatlanabbakká válnak.

Ilőjárásunk, csaknem az unalomig esős. 1854-dik
év óta ilyen sáros ősziünk nem volt, tegnap szinte egész
nap esett, az éjjel hasonlólag, s nagy szél volt, ma szinte
több ízben esett, a mi aligha sok kárt nem von maga
után. kivált a laposas földben vetett életre nézve.

Mutatvány Molnár György és Bellezay István munkájából a dohány ügyben.

1) Átalában minden monopolium gyűlöletes. Hát
még az, mely a 15-16 éven felüli férfi népességnek
majdnem egész egyetemét, addig igen olcsó és legked-
veltebb étvezetében szorítja meg? Hát még ha oly előz-
mények után, s oly hatalomszóval hozatik be, mint az
történt 1751-ben? Az osztrák rendszer valamennyi fo-
gyasztási adó iránti rendszabályai között nem volt egy
is, mi annyi ellenszenvet, keserűséget okozott volna,
mint ez. A só árának felemelése, a bor- és husfogyasz-
tási adók behozatala által okozott fájdalmak meg sem
közelítették azon keserűséget, mit a szabad, jó és olcsó
dohánytölti elűtetés országsszerzte okozott.

Ily általános indignatio ellenében, a dohány-cultu-
rát addigi állásában fentartani, annyival inkább feljebb
emelni csak oly árszabályok lettek volna képesek, me-
lyek a természet legalább is biztosították dohánya
után annyi jövedelemről, melyet a monopolium behozá-
tala előtt kapott. — Ugye, mint az eredmény kimu-
tatta, tisztán pénzügyi és nem egyszersmind nemzet-
gazdászati elvekből indulván ki a monopolium: árszabá-
lyai az eladásnál magasak, a beváltásnál alacsonyakra
téltek.

Hogy adhatták volna a termelésre magokat épen
a szakismerettel és a dohánynak világkereskedelmi je-
lentőségével ismerős jobb módu természetők akkor, mi-
dön a rossz árak mellett, annyi megszorításat, — sőt
a házmotóztatás vérlázító szekaturájának is alá vet-
tetek?

Mindjárt első évében a monopoliumnak, t. i.
1851-ik évben az eredmény mutatkozott is abban, hogy
az előbbi évek alatt 57,000 holdra terjedt termelés le-
szállott 35,145 holdra. És az elmaradott holdakat bi-
zonyára épen a legjobb, épen azon természetők adták
fel, kiknek eljárása és kezelése alapította meg a magyar
dohány európai nevét; — s a termelésnél jöszertök
csupán a legközönségesebb és olcsóbb árut természetők
maradtak, kik 1851-dik év előtt sem értek el magasabb
eredményeket.

Másfelől a beváltási és eladási árak közötti nagy
különbség a csempészetre nagy ingerrel bírván: főleg a
jobb dohányt termő vidékekről, a Regie csupán az alját
szemetjét kapta a dohánynak, — értékesebb része pe-
dig, dacára a pénzügyöri utánlátás- és szigorú bünte-
téseknek, csempészet útján és nagy áron, közvetlenül a

fogyasztók kezéhez jutott. Ennek következtése lett, hogy
mivel a Regie a csempészetet meggátolni nem bírta:
épen a legjobb dohány termő községek igen nagy ré-
szében végleg beszüntette a termelést.

A monopoliumnak árszabályai tehát maguk oda-
terelték a dolgot, hogy a termeléstől épen a legszakér-
töbkek lépjenek vissza, s kevés kivétellel csupán azok ma-
radjanak meg, kik egyébre, mint mennyiségre, nem igen
törekedtek.

2) Hogy azonban a megmaradt kevés finomabb
termelvényre törekvőnek is elmenjen kedve a nagyobb
beruházást igénylő száraztót pajtákbani költségesebb és
gondosabb kezeléstől; ezen segített a beváltó hivata-
loknál eljárás Ugyanis a beváltó tisztviselők igyekez-
tek a termelvényeket minél alsóbb osztályokra vonni
le, — s ha egy némelyik termelőnél szivarlevelek is ta-
lálkoztak, az ezek után fizetett magasabb árakat, — a
közönséges leveleknek minél alacsonyabb osztályba le-
nyomásával visszazagdálkodni.

Bécsi tőzsde, nov. 29. Cs. arany 5-88, ezüst 122-75.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Oláh Károly.**

N y i l t t é r.

Szabad királyi Debreczen város

fő-állat-orvosává

elválasztván, van szerencsém a mélyen
tisztelt közönség tudomására juttatni, hogy
működésemet megkezdtem, — s lakásom
van a **rózsateren 17. sz.** alatt, hol
egyszersmind a beteg jószágok számára jól
felszerelt istállót tartok.

Kelt Debreczenben, nov. 20. 1869.

Szarka Elek,

állatorvos.

H I R D E T É S E K.